

Sygn. akt VII W 535/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy VII Wydział Karny w Hajnówce

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Front

Protokolant: Edyta Bartoszewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 listopada 2014 r. w H.

sprawy M. W., syna A. i W. z domu K., urodzonego w dniu (...) w B.

obwinionego o to, że:

I) w dniu 8 czerwca 2014 r. około godziny 11.20 w D. na ul. (...), kierując na drodze publicznej samochodem O. o numerze rejestracyjnym (...), nie stosował się do poleceń policjantów w ten sposób, że wbrew obowiązkom określonym w § 16 Rozporządzenia MSWiA z 18.07.2008 r. (Dz. U. nr 132 poz. 841), nie wykonywał poleceń wydawanych przez kontrolującego,

to jest o czyn z art. 92 § 1 kw,

II) w miejscu i czasie jak w punkcie I) wbrew obowiązkowi nie udzielił upoważnionemu z mocy ustawy do legitymowania policjantowi wiadomości ani dokumentów co do tożsamości własnej,

to jest o czyn z art. 65 § 2 kw

o r z e k a:

1) **obwinionego M. W. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym że w zakresie zachowania opisanego w punkcie II) przyjmuje, że nie udzielił on jedynie dokumentu co do tożsamości własnej w postaci prawa jazdy, i za to na podstawie art. 65 § 2 kw w zw. z art. 9 § 1 kw wymierza mu karę grzywny w wysokości 200 (dwustu) złotych,**

2) zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 30 (trzydziestu) złotych i obciąża go zryczałtowanymi wydatkami postępowania w wysokości 100 (stu) złotych.

Sygn. akt VII W 535/14

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 czerwca 2014 r. około godziny 11.20 M. W. poruszał się swoim samochodem marki O. (...) nr rej. (...) od strony B. w kierunku H.. Jako pasażer podróżował z nim jego znajomy M. B.. W miejscowości D. prowadzony przez niego samochód został zatrzymany do kontroli przez patrol policji w składzie st. post. M. P. i sierż. szt. D. H. z uwagi na informację, jakoby kierujący miał znajdować się pod wpływem alkoholu. Po zatrzymaniu policjanci przystąpili do czynności legitymowania M. W., który został poproszony o okazanie dowodu rejestracyjnego pojazdu, polisy OC oraz prawa jazdy. Na ich żądanie wręczył jedynie dwa pierwsze dokumenty, odmówił natomiast przekazania dokumentu

prawa jazdy. Dokument ten okazał jedynie przez szybę samochodu. W związku z odmową udzielenia dokumentu policjanci użyli wobec niego środków przymusu bezpośredniego. Kierujący został wyciągnięty z pojazdu, a następnie obezwładniony przy pomocy kajdanek. W trakcie interwencji M. W. odrzucił prawo jazdy w kierunku znajdującego się przed pasażerem schowka.

Po sprawdzeniu w systemach informatycznych policji funkcjonariusze ustalili, że M. W. posiada obowiązujący zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczony przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim wyrokiem z dnia 8.04.2014 r. sygn. VII K 289/13. Na kierującego nałożony został ponadto obowiązek zwrotu prawa jazdy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyjaśnień obwinionego M. W. (k. 37-37v), zeznań świadków: M. P. (k. 4-5, 38), D. H. (k. 7, 38-38v), A. B. (k. 37v) oraz pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie, w szczególności notatki urzędowej z czynności kontroli drogowej (k. 1) oraz informacji o wpisach w ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego (k. 6).

Obwiniony M. W. nie przyznał się do popełnienia zarzuconych mu czynów. Potwierdził, że po zatrzymaniu do kontroli wręczył policjantowi dowód rejestracyjny pojazdu oraz polisę OC, prawo jazdy natomiast jedynie mu okazał z odległości około 30 cm. Zapewnił, że uczynił to w sposób umożliwiający odczytanie zawartych na nim danych. Prawa jazdy nie przekazał funkcjonariuszowi, gdyż obawiał się, że zostanie ono zatrzymane. Obwiniony przyznał, że miał przy tym świadomość obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów, prawa jazdy jednak mimo to nie zwrócił, gdyż nie otrzymał w tym zakresie żadnej informacji.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu sprawstwo obwinionego w zakresie zarzuconych wykroczeń było niewątpliwe, natomiast podjęta obrona miała jedynie na celu stworzenie przeświadczenia o istnieniu okoliczności usprawiedliwiających ich popełnienie. Jak widać, wyjaśnienia obwinionego co do zasady były zbieżne z ustalonym stanem faktycznym, rolą Sądu pozostawała zaś w istocie prawna ocena zaistniałego zdarzenia.

I tak, bezsporne było, że czynność legitymowania obwinionego podjęta została przez funkcjonariuszy w ramach kontroli drogowej. Podobnie, nie budziło wątpliwości, że na żądanie policjantów nie udzielił im on dokumentu w postaci prawa jazdy.

Pierwszym problemem, z rozstrzygnięciem którego trzeba było się zmierzyć, to czy prawo jazdy może stanowić przedmiot wykroczenia z art. 65 § 2 kodeksu wykroczeń. Przepis ten sankcjonuje zachowanie polegające na „nieudzieleniu dokumentu co do okoliczności wymienionych w § 1”. Art. 65 § 1 kw mówi natomiast o wprowadzeniu w błąd (...) co do tożsamości własnej lub innej osoby albo co do swego obywatelstwa, zawodu, miejsca zamieszkania lub zatrudnienia. W realiach niniejszej sprawy jasne było, że chodzi tu zatem o odmowę udzielenia dokumentu co do tożsamości własnej. Innymi słowy, problem sprowadzał się do pytania, czy prawo jazdy jest takim właśnie dokumentem.

W świetle prawa polskiego jedynie dowód osobisty jest dokumentem stwierdzającym tożsamość osoby (art. 1 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 10.04.1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych – Dz. U. 2006 poz. 139 nr 993 t.j. ze zm.). Dokument paszportowy tożsamość tę jedynie poświadcza (art. 4 ustawy z dnia 13.07.2006 r. o dokumentach paszportowych – Dz. U. 2013 poz. 268 t.j. ze zm.; por. w tym zakresie orz. SN sygn. III KRN 221/94). Nawet takiego waloru nie posiadają natomiast inne dokumenty, jak np. książeczka wojskowa, prawo jazdy, czy legitymacja studencka.

W tym kontekście zauważyć jednak należy, że art. 65 § 2 kw nie posługuje się sformułowaniem o nieudzieleniu „dokumentu stwierdzającego tożsamość”, ale „dokumentu co do tożsamości własnej”, wyraźnie łągąc tym samym rygory związane z rodzajem dokumentu. Naprzeciw powyższej interpretacji wychodzą także przepisy wykonawcze dotyczące sposobu legitymowania osób przez policjantów. I tak, z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26.07.2005 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. nr 141 poz. 1186) wynika, że policjant może ustalić tożsamość osoby legitymowanej m.in. także na podstawie innego niż dowód osobisty

czy paszport, niebudzącego wątpliwości dokumentu, zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią. Wymogi takie spełnia zatem dokument prawa jazdy, co z kolei prowadzi do wniosku, że odmowa jego udzielenia będzie stanowiła wykroczenie z art. 65 § 2 kw. Innymi słowy, prawo jazdy jest dokumentem, w oparciu o który możliwe jest wiążące ustalenie tożsamości osoby, jest zatem dokumentem „co do tożsamości własnej” w rozumieniu art. 65 § 2 kw.

Drugą kwestią rodzącą problemy z oceną prawną zarzuconego zachowania była istota samej czynności polegającej na legitymowaniu osoby, a mianowicie, czy za wylegitymowanie można uznać jedynie okazanie dokumentu funkcjonariuszowi uprawnionego organu, czy też do osiągnięcia tego rezultatu konieczne jest jego przekazanie do rąk funkcjonariusza (wręczenie). Choć żaden z przepisów prawa kwestii tej nie rozstrzyga, to jednak wypowiedź należy się za drugim rozwiązaniem. Przekonujące w tym zakresie okazały się wyjaśnienia przedstawione przez przesłuchanych w sprawie funkcjonariuszy policji. Wskazali oni bowiem choćby na konieczność zweryfikowania autentyczności dokumentu, w oparciu o który następuje ustalenie tożsamości osoby legitymowanej. Oczywiście jest, że nie może to nastąpić bez fizycznego kontaktu z dokumentem. Z tego też względu samo okazanie dokumentu, nawet w sposób umożliwiający swobodne i nieskrępowane odczytanie zawartych na nim danych, nie mogło zostać uznane za pełne wylegitymowanie osoby.

Z drugiej strony zauważyć należało, że w art. 65 § 2 kw mowa jest o „nieudzieleniu” dokumentu. Już potoczne znaczenie słowa „udzielać” wskazuje na czynność przekazania, wręczenia lub innej formy przejęcia faktycznego władztwa nad rzeczą (posiadania) – por. w tym zakresie także orzecznictwo do art. 58 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przesądziwszy powyższą kwestię, zupełnie drugorzędno znaczenia nabierały okoliczności dotyczące sposobu okazania prawa jazdy przez obwinionego w niniejszej sprawie, w szczególności tego, czy możliwe było odczytanie zawartych na nim danych, czy też nie. Znamiona wykroczenia z art. 65 § 2 kw obwiniony wypełnił bowiem już przez samą odmowę wręczenia tego dokumentu legitymującemu go funkcjonariuszowi policji. Korekty wymagał natomiast opis przypisanego zachowania, albowiem z zeznań interweniujących policjantów nie wynikało, aby M. W. był przez nich również proszony o podanie danych osobowych. Tym samym, wbrew zarzutowi, oskarżyciel publiczny nie wykazał, aby obwiniony wypełnił także znamię wykroczenia z art. 65 § 2 kw polegające na odmowie udzielenia wiadomości co do tożsamości własnej. Uściślić poza tym należało rodzaj dokumentu, którego udzielenia obwiniony odmówił, poprzez wskazanie, że dotyczyło to prawa jazdy, a nie jak ujęto to w zarzucie, „dokumentów”, bez ich bliższego określenia.

Analizowana sytuacja jest specyficzna pod względem oceny prawnokarnej jeszcze z jednego powodu, a mianowicie dlatego, że czynność legitymowania odbywała się w ramach kontroli drogowej. Zgodnie z art. 129 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 20.06.1997 r. (Dz. U. 2012 poz. 1137 t.j. ze zm.), policjant w ramach zadań określonych w ust. 1 (czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie) uprawniony jest między innymi do legitymowania uczestnika ruchu i wydawania mu wiążących poleceń co do sposobu korzystania z drogi lub używania pojazdu. Art. 129 ust. 2 pkt. 2 uprawnia z kolei policjanta także do sprawdzania dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem. Jasne jest, że chodzi tu między innymi o dokument prawa jazdy. Uściśleniem powyższych regulacji ustawowych jest Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18.07.2008 r. (Dz. U. nr 132 poz. 841 ze zm.), które w § 16 ust. 1 stanowi, że uczestnik ruchu jest obowiązany stosować się do poleceń i sygnałów oraz wskazówek wydanych przez kontrolującego. W oparciu o przywołane przepisy można stwierdzić, że kontrolowany uczestnik ruchu drogowego, na polecenie policjanta, jest obowiązany okazać mu dokument uprawniający do kierowania pojazdem, a więc najczęściej prawo jazdy. Niezastosowanie się do powyższego polecenia jest natomiast sankcjonowane przez art. 92 § 1 kw. Tym samym zachowanie obwinionego wypełniło również znamiona tego wykroczenia.

Zważywszy, że znamiona obu wykroczeń zostały wypełnione w istocie jednym czynem, zgodnie z art. 9 § 1 kw podlegał on łącznej ocenie prawnokarnej na podstawie przewidującego karę najsurowszą. W tym wypadku był to art. 65 § 2 kw

Przy wymiarze kary Sąd miał na uwadze ogólne dyrektywy jej wymiaru, w tym w szczególności społeczną szkodliwość czynu oraz stopień zawinienia sprawcy. W tym kontekście należało przede wszystkim wziąć pod uwagę okoliczności, jakich doszło do kontroli drogowej, a następnie wykroczeń związanych z żądaniem okazania prawa jazdy. Pamiętać wszakże należało, że obwiniony posiada prawomocny zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, obwarowany dodatkowo obowiązkiem zwrotu prawa jazdy. Tłumaczy to dobitnie wyraźną niechęć w przekazaniu tego dokumentu do rąk funkcjonariusza policji, który w takiej sytuacji zobligowany byłby do jego zatrzymania. Działanie obwinionego zmierzało zatem w istocie do udaremnienia podporządkowania się prawomocnemu orzeczeniu sądowemu.

Biorąc powyższe pod uwagę, mając na względzie, że ustawodawca za wykroczenie z art. 65 § 2 kw przewidział za to wykroczenie zagrożenie karą grzywny w wysokości do 5.000 zł, za adekwatną i sprawiedliwą uznano grzywnę w kwocie 200 zł. W ocenie Sądu możliwości majątkowe obwinionego nie będą stały na przeszkodzie wykonaniu grzywny w tej wysokości, a jednocześnie będzie ona dawała rękojmię realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej.

Opłatę wymierzono na podstawie art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. 1983 nr 49, poz. 223 t.j. ze zm.) oraz na podstawie art. 118 § 1 kpw obwinionego obciążono zryczałtowanymi wydatkami postępowania.